

מכון פועה

בירור וריקוצל לרווק - מידע הלכתי רפואי¹

מלש"ב/ חייל יקר

לקראת גיוסך לצה"ל או במסגרת השירות הצבאי אמר לך רופא אורולוג שאובחן אצלך וריקוצל (דליות האשך). להלן מדריך שיסייע לך לדעת כיצד לנהוג מבחינה רפואית והלכתית.

רקע רפואי

מה זה וריקוצל?

1. וריקוצל (דליות האשך) הינה תופעה של התרחבות של הוורידים בשק האשכים. מדובר בתופעה שכיחה יחסית (כ 15% מאוכלוסיית הגברים).

כיצד אדע שיש לי וריקוצל?

2. ניתן לאבחן וריקוצל בשתי דרכים: א. מישוש ידני. ב. אולטרסאונד דופלר מכוון לאשכים.
3. ישנן כמה דרגות ברמת הוריקוצל: א. וריקוצל שניתן לזהותו בראייה (דרגה 3). ב. וריקוצל המורגש בבדיקת מישוש ידנית ('וריקוצל נימוש' - אם מורגש בלא מאמץ - דרגה 2. אם מורגש רק לאחר מאמץ - דרגה 1). ג. וריקוצל שנצפה באולטרסאונד בלבד ולא ניתן לזהותו בבדיקה ידנית. וריקוצל זה נחשב לדרגה הנמוכה ביותר של וריקוצל (תת קליני).

מהן ההשלכות האפשריות של וריקוצל?

4. השפעות המרכזיות של וריקוצל מתחלקות לשתיים: א. כאבים, בעיקר בזמן מאמץ (בדרך כלל אם הוריקוצל בדרגה גבוהה). ב. השפעה אפשרית על ייצור הזרע ואיכותו (הרחבה להלן).
5. עד היום לא ברור לחלוטין הקשר בין וריקוצל לבין פגיעה אפשרית בפריון.

1. המידע מיועד לרווקים שנתגלתה אצלם תופעה זו. פעמים רבות הדבר מתגלה בבדיקה שגרתית בלשכת הגיוס. את המדריך חיברו הרב מנחם בורשטין, הרב אריה כץ והרב ליאור שגב, בהתייעצות עם הרופאים האורולוגים ד"ר דוד סלוצקר וד"ר עופר שנפלד, ועם הרב ד"ר מרדכי הלפרין.

מרבית הגברים שיש להם וריקוצל לא תהיה להם בעיית פרייון. אולם אצל כ-35% מהגברים הסובלים מתת פרייון - נמצא וריקוצל. כלומר - ישנו קשר כלשהו בין וריקוצל לירידה בכמות הזרע ואיכותו, אבל קשר זה אינו מחייב.

כיצד מטפלים בוריקוצל?

6. וריקוצל ניתן לתיקון בכמה דרכים:
 - א. ניתוח כירורגי באזור הבטן התחתונה (לא באשכים), לקשירת הורידים.
 - ב. ניתוח בבטן התחתונה על ידי לפרוסקופ (או במיקרו-כירורגיה).
 - ג. צנתור (בהרדמה מקומית בלבד ובלא ניתוח) לסתימת הורידים הפגועים, באמצעות סליל או דבק.
 7. לא תמיד התיקון משפר את מצב הזרע, ולעתים כעבור זמן חוזר הוריקוצל.

האם אני צריך לטפל בוריקוצל?

8. המקרים שבהם יש לטפל בוריקוצל גם כאשר אין קושי עכשווי בפרייון (כגון אם הבחור רווק) הינם כדלקמן:
 - א. כאשר מוכח שהוריקוצל גרם לירידה בנפח האשך - הסיכוי לבעיית פרייון עתידית גדל, ואז יש לבצע תיקון וריקוצל.
 - ב. כאשר ישנם כאבים חזקים (בדרך כלל בזמן מאמץ) שמוכח שמקורם בוריקוצל - יש לבצע תיקון וריקוצל.
 - ג. ישנם אורולוגים הממליצים לבצע תיקון וריקוצל בכל מקרה של וריקוצל בדרגה 3.

רקע הלכתי

- שאלה: הרופא אמר שאעשה בדיקת זרע, האם על פי ההלכה הדבר מותר? תשובה: לא!
9. בדיקת זרע הינה בדיקה שכרוכה בשאלה הלכתית כבדת משקל, והיא נעשית רק במקרה שרוב פוסק נתן את אישורו לכך. **לכן מדריך זה אינו מחליף ייעוץ אישי** במקרים כאלו, אלא נותן מידע כללי בלבד.
 10. הוצאת זרע הותרה רק במקרים שבהם יש צורך לשמר פוריות, כשיש סיכוי לפגיעה ברורה בפרייון, או בתור חלק מטיפול הפוריות (וגם במקרים אלו ישנם דרכים שונות לביצוע הבדיקה, בשיטת 'הקל הקל תחילה').
 11. מעבר לכך - ישנה בעיה נוספת: אם יתברר בבדיקה שמצב הזרע אינו תקין, יכול להיווצר קושי להינשא בעתיד. ישנם מקרים שבהם יהיה צורך לספר בזמן ההיכרות על בעיית הזרע. (אם לא התברר בבדיקת זרע שהזרע אינו תקין, אין צורך לספר על וריקוצל בזמן ההיכרות). כמובן שבמקרה כזה יש להתייעץ עם רב מוסמך שבקיא בנושא הרפואי, כדי לברר באלו מקרים יש לספר על הבעיה ובאיזה שלב של ההיכרות.
 12. לפי האמור לעיל, אין היתר לבצע בדיקת זרע בשלב בירור הוריקוצל. הסיבות הן:
 - א. לא ברור שהוריקוצל גורם לפגיעה בזרע ולבעיות פרייון (ולכן אין צורך לספר על הוריקוצל בשלב ההיכרות).

- ב. ישנן דרכים נוספות להעריך פגיעה בפוריות (מעקב אחרי נפח האשך).
ג. אם תימצא בעיה בזרע - לא בטוח שהתיקון יפתור אותה.
ד. גם אם התיקון יפתור את הבעיה, פעמים הוריקוצל חוזר - והירידה באיכות הזרע ובכמותו עשויה לחזור.

מסקנה

אסור לבצע בדיקת זרע, כאשר אין מדובר בתהליך בירור פריין לזוג נשוי.

מה עלי לעשות עכשיו?

- א. אם מדובר על וריקוצל נימוש (קליני) המלווה בכאבים חזקים - יש לבצע תיקון וריקוצל כדי לפתור את בעיית הכאבים, בלא בדיקת זרע.
ב. אם לא בוצע תיקון - יש להגיע למעקב כל חצי שנה לאורולוג כדי לבדוק את גודל האשך. אם ישנה ירידה בנפח האשך - יש לבצע תיקון וריקוצל.
ג. אם מדובר בוריקוצל שאינו נימוש (תת קליני) - אין כלל מקום לחשוש לבעיית זרע עקב הוריקוצל (בדרך כלל גם אין כאבים). יש לבוא למעקב אצל אורולוג כל חצי שנה, כדי לברר שאין ירידה בנפח האשך, ורמת הוריקוצל לא החמירה.
ד. **מדריך זה הוא כללי בלבד, ואינו תחליף לייעוץ אישי אצל אורולוג מומחה ופסיקת הלכה אצל רב.**

ניתן לפנות בכל שאלה לרבני מכון פוע"ה, 02- 6515050